

สภาพและแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

States and Guidelines for The Educational Quality Assurance Development of Schools
Under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5

พิรุณศักดิ์ มหานิติพงษ์¹, เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม², ชารี มณีศรี³, ศันสนีย์ บุญเฉลียว⁴

Pirunsak Mahanitipong¹, Charoenwit Sompongtham², Charee Maneesri³, Sansanee Boonchiew⁴

^{1,2,3,4}มหาวิทยาลัยราชธานี

^{1,2,3,4}Ratchathani University, Thailand.

¹Email: pirunsak12@gmail.com

Received November 9, 2020; Revised December 6, 2020; Accepted December 29, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา 2) เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และขนาด สถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานประกันคุณภาพของสถานศึกษา จำนวน 218 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 109 คน และครูหัวหน้างานประกันคุณภาพของสถานศึกษาจำนวน 109 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน ANOVA และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ ในระดับมากที่สุด ระดับ 4.04

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ได้เสนอไว้ 7 ด้าน ตามแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินการ 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 7) การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

คำสำคัญ: สภาพการประกันคุณภาพการศึกษา; แนวทางการพัฒนา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

Abstract

The research has objectives 1) study the states operation of educational quality assurance. 2) compares the states operating of educational quality assurance. classified by position and school size, 3) study guidelines for development of the educational quality assurance under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5. The research model was quantitative research. The research area is an educational institution under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5. The sample consisted of School administrators and the quality assurance chief teachers totally 218 individuals. That consisted of 109 school administrators and 109 the quality assurance chief teachers. The sample size was determined according of Krejcie and Morgan using stratified randomness. The research include was a questionnaire on the states and guidelines for the development of educational quality assurance. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, T-test, variance analysis ANOVA and content analysis.

The results of research were as follows:

1. The states operation of educational quality assurance development in schools Overall, it was found that the state was at the high level. At the level 4.04

2. Compares the states operating of educational quality assurance development of school administrators and academic teachers of schools classified by position, found no differences. When classified by school size, it was found that the difference was statistically significant at the .05 level, consistent with the hypotheses.

3. Guidelines for the operation of Guidelines for the development of educational quality assurance of schools can be summarized as 7 aspects. 1) In setting educational standards. 2) In making educational management development plans. 3) In the implementation of the educational management development plan. 4) In evaluation and quality audit. There should be a committee

at the school level. 5) In performance monitoring. 6) In the preparation of self-assessment report. 7) In to develop educational institutions to have quality.

Keywords: States Educational quality assurance; Guidelines For Development; Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5.

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้และคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ช่วยให้คนนั้นอยู่รอดในโลกได้ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมส่วนรวม คุณภาพการศึกษาจึงสะท้อนถึงคุณภาพคนที่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา ในบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน รูปแบบการศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในระบบ ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกัน ทั้งในด้าน งบประมาณ คุณภาพ บุคลากร หรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

จากกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามวรรคหนึ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ข้อ 4 เมื่อได้รับรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามข้อ 3 แล้ว ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาจัดส่งรายงานดังกล่าวพร้อมกับประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาแห่งนั้นให้แก่สำนักงานเพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก ให้สำนักงานดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจัดส่ง

รายงานผลการประเมินและการติดตามตรวจสอบดังกล่าว พร้อมข้อเสนอแนะให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป ในการดำเนินการตามวรรคสอง สำนักงานอาจจัดให้บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ติดตามผลการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามวรรคสอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในจึงเป็นกระบวนการสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษาเป็นระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนี้ด้วยการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและการมีส่วนร่วมของชุมชน และสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอก (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในกระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน จึงมีความสนใจศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ ภายใต้บริบทที่เป็นจริงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาเป็นตัวอย่างในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสู่ความพร้อมในการประเมินภายนอกและพัฒนาการนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการช่วยเหลือสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและพร้อมรับการประเมินภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
2. เพื่อศึกษาเพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาแนวพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

สมมติฐานการวิจัย

สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ที่มีตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพ และแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

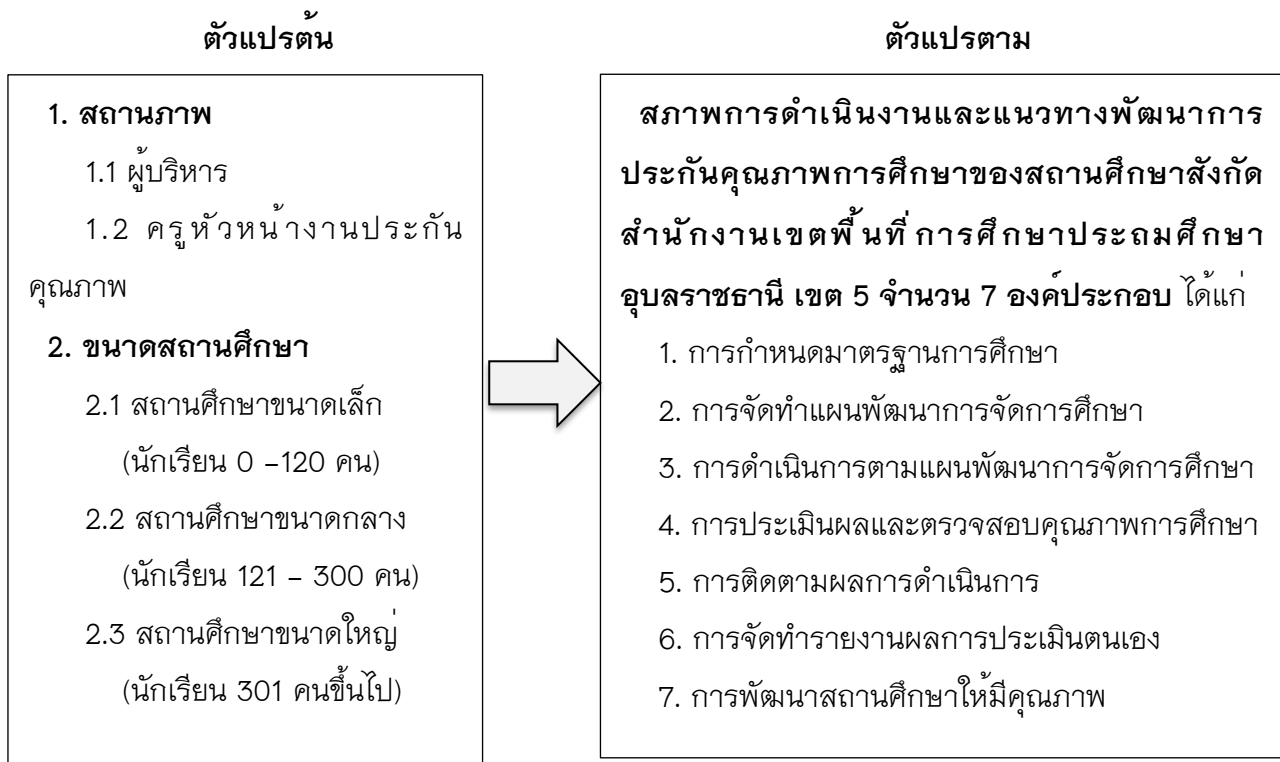
การวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาและ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมี คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดตามแนวคิดของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 34) ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การ กำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การดำเนินการตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินการ 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และ 7) การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สามารถเพิ่มเติมประสิทธิภาพการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายใน ได้เพราะเป็นการดำเนินการประกันคุณภาพแนวใหม่ศึกษาด้านการดำเนินงานและ แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพความรู้ที่นำมาเติมความรู้ คือ ลำดับ ความสำคัญ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน 2) ความ คิดเห็นในโรงเรียนที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 34) ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การดำเนินการตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) การติดตามผลการ ดำเนินการ 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และ 7) การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยมี รายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1) **ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย** ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานประกันคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 254 คน และครูหัวหน้างานประกันคุณภาพของสถานศึกษา จำนวน 254 คน รวมทั้งสิ้น 508 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานประกันคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 109 คน และครูหัวหน้างานประกันคุณภาพของสถานศึกษาจำนวน 109 คน รวม 218 คน

2) **เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ด้าน ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 ลักษณะ

คำถามเป็นแบบปลายเปิด 2 ส่วน คือ ส่วนสภาพการดำเนินงาน และส่วนข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยทำการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม จากนั้นนำคะแนนไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-objective congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80–1.00 นำแบบสอบถามวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยการคำนวณหาความสัมพันธ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้ 1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชธานี เพื่อขออนุญาตทำการวิจัยและขอความอนุเคราะห์จากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม 2. การจัดส่งแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมด้วยแบบสอบถามไปส่งด้วยตนเองไปยังสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ระหว่างวันที่ 24 มิถุนายน 2563 ถึงวันที่ 20 กรกฎาคม 2563 พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจและความเชื่อมั่นในการตอบแบบสอบถาม และ 3. การรับแบบสอบถามผู้วิจัยได้เดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเองตามสถานศึกษาที่ได้ส่งแบบสอบถามไประหว่างวันที่ 1 ถึง 20 กรกฎาคม 2563 เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองเพื่อตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

4) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป นำค่าที่ได้จากการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมาย ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลสภาพการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์สภาพโดยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับจากนั้นนำไปแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) เพื่อทราบสภาพการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับใด แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปลความหมายรายข้อ รายด้านและในภาพรวมการแปรผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน (Class Interval) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานประกันคุณภาพของสถานศึกษาโดยการทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตาม

ประสบการณ์ทำงานและตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุบราชธานี เขต 5 โดยการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยใช้วิธีการการตีความ จำแนก จัดหมวดหมู่ตามประเด็นและอภิปรายสรุป

ผลการวิจัย

สภาพการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุบราชธานี เขต 5 โดยรวมพบว่า มีสภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินการ 6) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และ 7) ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการติดตามผลการดำเนินการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุบราชธานี เขต 5 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานประกันคุณภาพของสถานศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ นอกจากนั้น ไม่แตกต่างกัน

แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุบราชธานี เขต 5 สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ควรมีการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของมาตรฐาน การศึกษาระดับชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศุบราชธานี เขต 5 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่สะท้อนเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของ สถานศึกษา สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของชุมชนและท้องถิ่นโดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วม มีการกำหนดค่าเป้าหมายอย่างชัดเจน ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและ ประกาศใช้ในสถานศึกษา มีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นถึง

ความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ควรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน PDCA ควรยึดหลักการประหยัดงบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ควรมีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นปัจจุบัน ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยเน้นกระบวนการทำงาน มีระบบการควบคุมคุณภาพที่ชัดเจนต่อเนื่อง และดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา โดยวางระบบการทำงานและมอบหมายการประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครูและบุคลากรสามารถปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการประเมินผล รวมทั้งเครื่องมือในการประเมินผลตามกรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และสถานศึกษาควรมีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษามาวิเคราะห์วางแผนแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

5. ด้านการติดตามผลการดำเนินการ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานเสนอเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อการติดตาม ตรวจสอบ และรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการติดตามผลการดำเนินงานโดยใช้กรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีการวางระบบการทำงานและมอบหมายการติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ และนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

6. ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ที่เหมาะสม เพียงพอต่อการวิเคราะห์

แปรผลตรงตามสภาพของสถานศึกษา และสามารถนำเสนอข้อมูลสารสนเทศตรงตามมาตรฐานของสถานศึกษา ควรให้มีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง เพื่อให้ครูบุคลากรที่รับผิดชอบมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและสามารถจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่สะท้อนมาตรฐานตามที่สถานศึกษากำหนด นำเสนอทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพของสถานศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม เข้าใจง่าย ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และนำเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานต้นสังกัดทุกปีการศึกษา

7. ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ควรมอบหมายบุคลากรรับผิดชอบเฉพาะงานประกันคุณภาพสถานศึกษาโดยตรง ควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจรวมทั้งสร้างความตระหนักเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษากับผู้บริหาร ครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ควรมีการนิเทศติดตามงานประกันคุณภาพการศึกษา อย่างสม่ำเสมออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ควรกำหนดนโยบาย แผนงานและรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีความชัดเจน เพื่อเป็นการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกและรองรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวม พบว่า สภาพการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุบลราชธานี เขต 5 ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ การจัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้คำปรึกษาช่วยเหลือและแนะนำสถานศึกษาเพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจัดส่งรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อต้นสังกัดและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามวงจรการพัฒนาจึงส่งผลให้สถานศึกษามีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิชญา กลั่นนุรักษ์ (2559) ที่พบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ภาพรวมมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านที่ต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นเป็นอันดับแรกคือมาตรฐานด้านผู้เรียน เมื่อเปรียบเทียบ

สภาพการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานประกันคุณภาพของ สถานศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการ ดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาไปในแนวเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัย ของภณัฐพงศ์ พลमुख (2561) พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่แตกต่างกันคือด้านจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาและด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเอง และด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ นอกจากนั้น ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ เกศรินทร์ เทบสี (2557) ได้ทำการศึกษา เปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันผลการเปรียบเทียบการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

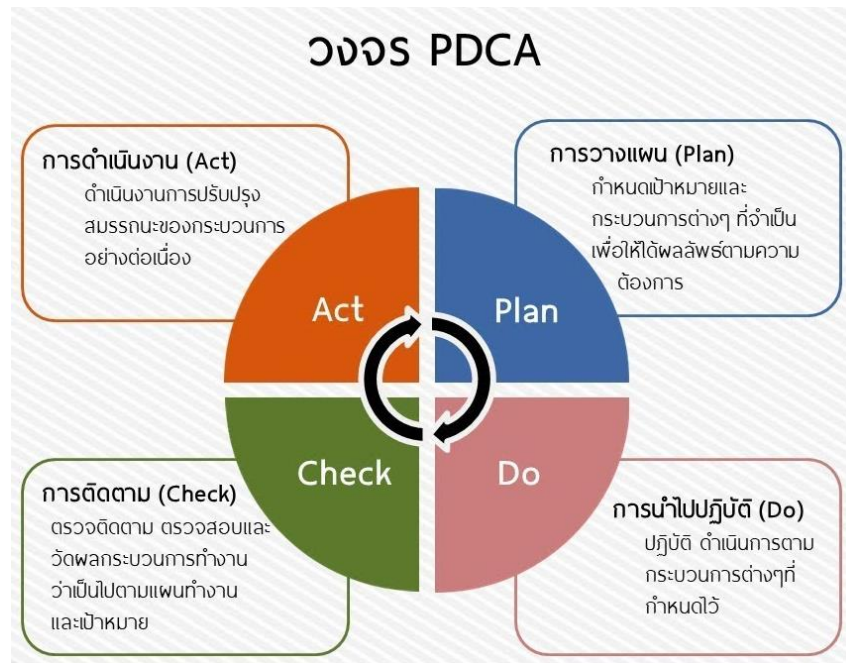
3. แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 สรุปได้ดังนี้ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ควรมีการ วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและ มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทางการ พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ควรมีการ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่ง คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ควรมีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศที่ เชื้อต่อการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นปัจจุบัน ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนควรมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยเน้นกระบวนการทำงาน มีระบบการควบคุมคุณภาพที่ชัดเจนต่อเนื่อง และนำผลการประเมินตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมไปใช้

พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยวางระบบการทำงานและมอบหมายการประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการประเมินผล รวมทั้ง เครื่องมือในการประเมินผลตามกรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และสถานศึกษาควรมีการนำ ผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษามาวิเคราะห์วางแผนแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ ติดตาม ตรวจสอบ รวบรวมข้อมูลและ จัดทำรายงานเสนอเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเป็นการประกันคุณภาพทั้ง ภายในและภายนอกและรองรับการการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ต่อไป

ทั้งนี้เนื่องจากว่าการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานที่มีเป้าหมายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยในการดำเนินการ ตามแผนเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้นก็ต้องมี การประเมินคุณภาพภายในหรือการประเมินตนเองเพื่อ ตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายอยู่ตลอดเวลาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จะสามารถพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อ นำไปสู่การประเมินคุณภาพภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นสถานศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงาน โดยมีการดำเนินการกำหนด มาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ การจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเอง และการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2545) กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา อันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น ประกอบกับได้มีการประกาศใช้ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ความรู้จากการวิจัยแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทำให้เกิดองค์ความรู้ซึ่งเป็นกระบวนการ ประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของหลักการบริหาร ที่เป็นกระบวนการครบวงจร (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ แนวคิดของการบริหารแบบครบวงจรจะเห็นว่ามีคุณสมบัติสอดคล้องกัน 1. การร่วมกันวางแผน (Planning) 2. การร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Doing) 3. การร่วมกันตรวจสอบ (Checking) 4. การร่วมกัน ปรับปรุง (Action)

สรุปขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายใน ได้ว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามกระบวนการ มีแนวทางและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการ ซึ่งการเตรียมการที่มีความสำคัญ คือ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร และการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นทีม

2. ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากร 2) การปฏิบัติตามแผน ในขณะที่ดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาและผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุน 3) การตรวจสอบประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา และ 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

3. ขั้นตอนการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี บทบาทหน้าที่ของครูในการประกันคุณภาพภายในควรเป็นดังนี้ 1) มีการเตรียมความพร้อมของตนเอง 2) ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการให้ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป 3) ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาเมื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของการประเมินผลภายใน 4) ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ในการร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมินด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา และ 5) ปฏิบัติหน้าที่หลักหรือหน้าที่ประจำที่รับผิดชอบอย่างมีระบบ ตามกระบวนการและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงาน โดยมีการดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
2. ควรจัดอบรมผู้บริหาร และบุคลากรที่มีหน้าที่ดูแลระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานการประกันคุณภาพการศึกษา และตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา
3. สถานศึกษาควรมีการประชุมกำหนดแนวทางปฏิบัติ ให้ครูผู้มีหน้าที่ดูแลระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และบุคลากรทุกคนทราบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ให้สอดคล้องการประเมินทั้งภายในและภายนอก
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อวางแผนเตรียมการรับการประเมินจากองค์กรภายนอก และเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรมีความพร้อม กระตือรือร้นที่จะรับการประเมินครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่เหมาะสมกับสถานศึกษาขนาดต่าง ๆ
2. ควรมีการพัฒนาสารสนเทศในการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบและสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา
3. ควรจัดทำงานวิจัยในรูปแบบงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อการพัฒนารูปแบบการดำเนินการเพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- เกศรินทร์ แทบสี. (2557). การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, 1(1), 53-65.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภณัฐพงศ์ พลมุข. (2561). สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 3(3), 363-376.

- วารุณี บำรุงสวัสดิ์. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 1 (2), 39–46.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2561). *พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุพิชญา กลิ่นนุรักษ์. (2559). *การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต)*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพิชญา กลิ่นนุรักษ์. (2559). *การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต)*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New york : Harper Collins Publishers.
- Krejcie, R.V. & Morgan. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 30 (3), 607–610.